

מכונן שלהם שהוא רק לקדושה שנמצא באבילה ושחיה ועל ידי כך מתחילין בדברי תורה וכנ"ל:

אסתר המלכה. רק המכונן ראוי כל אפסי ארץ על ישראל שהיו אז בתכלית השפלות בהסתמך עד אפסי ארץ ודייקא על ידי זה וראו את ישועת אלהינו מתוך ההסתמך הזה דייקא. וענין זה מתנוצץ לכל שנה בימי פורים נתודע לכל פרטי נפשות ישראל כל מי שיודע נגעי לבבו איך הוא בשפל המדרגה והוא מתמרמר על זה. כזה עצמו נודע ומאיר בלבו שנתפך לו מיגון לשמחה:

[ג] במדרש רבה (אסתר רבה ז', י"ב) על פסוק (אסתר ג', ח') ישנו עם אחד אמר לו שניתון רכובין שאוכלין ושוחין ואומרים עונג שבת עונג יום טוב וכי' אמר לו הקב"ה רשע אחת מפיל עין רעה במועדיהם הרי אני מפילך לפניהם ומוסיפים להם מועד אחד על מפלתך זה ימי הפורים וכי'. הענין הוא שהמן היתה עינו רעה בזה ולא האמין שנמצא איהו קדושה בעניני הנאת הגוף כמו אכילה ושחיה. שזה נצמח משורש הנחש שפיתה לאדם בזה. ויש בזה רמז במגמרא (חולין קל"ט):

[ד] ענין מה שאמרו (מגילה ה'): מסמך גאולה לגאולה פורים. הוא דגאולה מצרים היה ראש של כל הנסים והיה ראשית התגלות קדושת ישראל בעולם והיה הנס גלוי לכל העולם שה' התברך בחר בנו לעם ועשה נסים נגליים שהם חוץ לדרך הטבע וכמו שנאמר (שמות ט"ו, י"ד) שמעו עמים ירוגזו וגו' אמנם גם פורים נקרא סוף כל הנסים (וישא כ"ט) מפני שהכל היה בהסתמך גדול והיה מלוכש כמעט בדרך הטבע שעל ידי סיבה שלקה אחשוורוש את אסתר ונשאה חן בעיניו על ידי זה פעלה להכניע את המן ולנשא את היהודים. וזה שאמרו (חולין קל"ט): אסתר מן התורה מנין ואנכי הסתר אסתיר וכדאיתא בספרים הקדושים על פסוק זה שיעקר הירידה של האדם הוא כאשר נעלם ממנו זאת שהוא בהסתמך פנים וזה שנאמר ואנכי הסתר אסתיר שיסתיר ההסתמך פנים. וזה היה עיקר נס פורים שהיו אז בשפל המדרגה וכאשר הרגישו ישראל שעומדים בתכלית ההסתמך כמו שנאמר (אסתר ד', ז') אבל גדול ליהודים וצום וכבי ומספד וגו' וכידוע דענין אבילות והספד יורה על דבר שנחלש בדעת האדם שכבר אכרה תקותו וכענין אבל והספד על מת שאין אופן להחזירו ועל ידי זה שהרגישו ההסתמך פנים נהפך להם מאבל ליום טוב. וזה שאמרו (מגילה י"א) אימתי ראוי כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו כימי מדרכי ואסתר. ואין המכוון כמה שנאמר ראו כל אפסי ארץ על אומות העולם דהם לא ראו את ישועת אלהינו כיון שהיה מלוכש קרוב לדרך הטבע כנ"ל. ומה שנאמר (אסתר ח', י"ג) ורכיב מעמי הארץ מתייהדים היה רק מפתח היהודים ומפתח מדרכי שראו שגידלו המלך בשביל כבוד

על פסוק (אסתר רבה ז', י"ב) על פסוק (אסתר ג', ח') ישנו עם אחד אמר לו שניתון רכובין שאוכלין ושוחין ואומרים עונג שבת עונג יום טוב וכי' אמר לו הקב"ה רשע אחת מפיל עין רעה במועדיהם הרי אני מפילך לפניהם ומוסיפים להם מועד אחד על מפלתך זה ימי הפורים וכי'. הענין הוא שהמן היתה עינו רעה בזה ולא האמין שנמצא איהו קדושה בעניני הנאת הגוף כמו אכילה ושחיה. שזה נצמח משורש הנחש שפיתה לאדם בזה. ויש בזה רמז במגמרא (חולין קל"ט):

המן מן התורה מנין המן העץ והיינו דשם כתוב אשר צויתין לבלתי אכול ממנו אכלת שזה שורש קליפת המן להיות שטוף בתאות אכילה לשם הנאת הגוף בפיתויו של הנחש. וכן אמרו (נדה ל"א). ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם הרשע אמר מי שהוא טהור וקודש ומשרתו טהורים וקדושים יצין בדבר זה וכי' שלא היה מאמין שיהיה מציאות קדושה בענין זה כידוע דתאוה זו גם כן נמשך מפגם הנחש שהטיל זוהמא בחוה (שבת קמ"ו). ועל זה אמר לו הקב"ה שיעשו עוד מועד חדש ממפלתו. והוא כמו שאמרו (מגילה ז'): מיתחייב איניש לכסומי בפוריא עד וכי' שדייקא על ידי השכרות ביין שלא מדעת נחבר פנימיות קדושת ישראל שגם ענין הנאת אכילה ושחיה שלו הוא בקדושה על דרך שאמרו (מגילה ז' ל"ח). אגברו תמרא אודדקי כי היכי דלימרו מילתא וכי' נכנס יין יצא סוד. ואמרו (שירובין ס"ה): בשלשה דברים אדם ניכר בכוסו וכי' והיינו שעל ידי השכרות דייקא כשיניטל ממנו הדעת אז ניכר ונחבר ההכדל של קדושת ישראל לעמים שבישראל גם בעניני הנאות עולם הזה יש בפנימיות קדושה וכמו שנאמר (מגילה י"ב): יום השביעי שבת היה שישראל אוכלין ושוחין מתחילין בדברי תורה ונחבר השבתות אבל וכי' והיינו שבישראל נחבר על ידי האכילה ושחיה דייקא הפנימיות של